

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 1. Quę clauę regni cęlorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

*cuq; solueris super terram, erit
solutum & in cælis.*

QVÆSTIO I.

Quæ clauis regni cælorum?

Clauis
proph.
§. 1. Clauis potestatis & imperii insigne esse nemo dubitat; cui igitur clauis regni cælorum commissa sunt, ille admittendi in cælum habet potestatem. Hoc loco potestatem promittit, postea Ioan. 21. 15. dedit. Sic Iſa. 22. Eliacimo imperium promittitur his verbis: *Et dabo clauem domus David super humerum eius, & aperiet, & non erit qui claudat, & claudet & non erit qui aperiat.* Sic Christi. Apoc. 3. *Habet clauem David, qui aperit & nemo claudit, claudit & nemo aperit.* Clauium sane traditio, æconomia & imperii est oblatio, aut eius cum vicaria potestate administratio: Soluere & ligare est effectus clauium.

ligat
quæ
§. 2. Chytræus ligare, esse ait excommunicare & pronuntiare iræ Dei obnoxium. Soluere, remissionem peccatorum annuntiare. Alii ligare, esse peccatorem coercere. Beza, Hoc fieri Euangelio, quod sit in salutem omni credenti, & odor mortis illis, qui pereunt. In Iulio Caluino l. 4. Inſtit. c. 11. 1. ad solum verbi ministerium hanc potestatem coarctat, cum tamen eodem libro c. 12. 1. ad excommunicandæ vim extendat. Quod si docendo solunt, non docendo ergo ligant, quod non modo Apostolis, sed omnibus etiâ mulieribus conuenit. Paulus Corinthiũ ligauit. 1. Cor. 5. Non docendo, aut tacendo sed diabolo tradendo. Ex Matth. 23. & 18. ligare est præcipere, aut aliquid iurisdictionis exhibere, quicquid solutionem & ligationem sola doctrina definiunt, quod si verum est, nihil aliud Apostolis quam Phariseis & Scribis concessum est, nam & illi docuerunt, multæ etiam hodieque docent, qui tamen hac potestate carent. Discipuli septuaginta ad docendum publice missi sunt, nec tamen clauis illis datur, aut soluendi ligandique potestas qualis Apostolis.

ad legem
iam pot.
mag.
§. 3. Ample complexus est omnia Christus, non enim tantummodo dixit: *Quemcuq; solueris, sed quodcuq; solueris*, ut non modo ad homines & peccata referantur, sed leges etiâ & interdita: lex enim à magistratu Ecclesiastico non minus ligat & obligat, quam civilis. In Bellac. l. 4. de Pontifice c. 16. Saraua libro de diuersis ministeriorum gradibus hæret in illam licet Caluini nam refutat eumq; Britannia sequitur. Quæ hac in re vtramque veteris Ecclesiæ sequitur, quam Saraua pag. 437. depingit. [Anglicana Ecclesia in 24. Episcopatus diuisa est, habetq; duos Archiepiscopos C. n. tinentem & Eboracensem. Qui vt Christi Domini serui, pastores & Episcopi sunt suarum Ecclesiarum, cum inspectione & cura v. cinarum suæ provincie d. cæce. leon. Quatenus autem regni ciues & subiecti sunt Regine, secundum leges huius regni, inter Pares & Proceres numerantur. Quæ duo cum Domini præceptis non pugnare, vt idem homo vtramq; personam cum bona conscientia nequeat sustinere, alibi disputauit: illud nunc tanquam non esset controuersum adsumo. Sed prius de Episcoporum, & Archiepiscoporum Anglicanæ Ecclesiæ officio dicam: postea quem honoris gradum in regno teneant paucis tangam. Episcopo præter Pastoris & Doctoris in Ecclesia Christi munus, de quo non est controuersia, totius Ecclesiæ suæ dioceseos gubernatio commissa est: ad ipsius functionem pertinet præcedente vitæ morumque examine, ministros Ecclesiæ ordinare, tam diaconos, quam presbyteros. Verum quia quibudam ratio ordinationis presbyteriorum Anglicanæ Ecclesiæ improbat, tanquam in casu iure priuatur Ecclesiæ, lectorem admonitum

cupio, nõ sine calumnia id dici: sed consensum Ecclesiæ in creatione omnium ministrorum Angliæ intercedere longe grauissimum. Nisi forte leue cuiquã videatur, quod lege sancitum est à regia maiestate, rogante vniuersa nobilitate cleroq; & populo: & non consensisse Ecclesiam dici possit in creatione ministrorum, quam lege lata probauit, & ratam habuit: hic ego iudicium & modestiam requiro: iudicium vt recte de latis legibus iudicent; modestiam ne suum priuatum iudicium temere præferant iudicio totius regni & Ecclesiæ. Nam hodie non tam in regnis & rebus publicis Christiani orbis versantur Ecclesiæ, quam ipsa regna, & respublicæ sunt Ecclesiæ, visibiles (inquam) & externæ, in quibus boni cum malis, electi cum reprobis permixti sunt. Spectat præterea ad officium Episcopi, loca sacra, in quibus conueniunt Christiani ad publicas preces; & sacramentorum perceptionem similiter & cimiteria sepulturæ fidelium consecrare, pueros catechizatos examinare, aut examinatis cor præsentare, & ipsius iussu manus imponere, & eis benedicere, beneficia conferre, præsentatos vel nominatos instituere, & institutos inducendos, vel in possessionem mittendos mandare, beneficio u. vacantium fructus sub tuto sequestre ad viam proximi successoris colligendos & custodiendos mandare, congruam portionem vicario assignare, literas dimissorias vel testimoniales concedere, diocesim suam per se, vel vicarium suum, tempore legibus constituto, & per archidiaconum etiam bis in anno visitare, & Ecclesiasticis censuris, quicquid tam ab Ecclesiæ ministris peccatur, quam à populo, pro delicti & personæ ratione corrigere: quia multa tolerantur in laicis, quæ non sunt dissimulanda in Ecclesiæ ministris. Spectatim tangere ea, quæ apud iudices Ecclesiasticos disceptantur: mitto. Habent enim præter iudicia eorum, quibus violatur religio & vitæ Christianæ integritas, quædam ex huius regni consuetudine & legibus; quæ apud alias gentes, mere habentur ciuilia: cuiusmodi sunt dispositiones testamentorum, & bonorum ab intestato relictorum. Ad Archiepiscopum præter suæ dioceseos curam pertinet, provincie suæ dioceses certis temporibus, legibus & consuetudine constitutis visitare. Item appellationes à inferioribus iudicibus admittere: & si quid contra ius & leges Ecclesiasticas erratum sit, iudicium rescindere, aut emendare: sin bene est iudicatum, sententiam laram confirmare, consecrare electos episcopos, provincialem synodum iuxta rescriptum regium conuocare, & synodo præsidere, eamque moderari, & vltimum ferre suffragium. Et in his omnibus (vt ante pluries monui) nihil Episcopi, nec Archiepiscopi possunt contra leges, aut sine legibus: vt inter quosdam potestatem vndique alligatam legibus finitamque vocare tyrannidem, aut dominationem: nisi forte ipsæ leges displicent, & tyrannicæ cuiquam videantur, vt quæ aut iniquæ sint, aut verbo Dei repugnent: quod prius esset enuncendum. Sed hoc tam difficile erit, quam facile gubernatio Episcopalis bonis alligata legibus tyrannis & dominatio dicitur. Ad Archiepiscopos & Episcopos spectat Ecclesiasticarum regularum custodia & cura, vt omnia decenter & ordine secundum verbum Dei & Ecclesiasticas regulas in Christi fiant Ecclesia, & censuris ecclesiasticis mali coerceantur, & in officio contineantur. Censuræ autem ecclesiasticæ hæ sunt: Monitio, interdictio à sacris. Suspendio vel ab ingressu Ecclesiæ, vel à perceptione sacramentorum, Excommunicatio, Anathema contra hæreticum pertinacem. Hæ censuræ communes sunt, tam contra presbyteros, quam laicos. Ministris vero Ecclesiarum peculiare censuræ sunt, suspendio ab officio simul & beneficio, depriuatio, depositio, quæ

quæ duplex est, verbalis per sententiam, & realis per degradationem. Et hæc quidem omnia sunt secundum leges Ecclesiasticas tam communes, quam municipales, publice auditis partibus, & tota examinata causa finitur negotium, non ex arbitrio vnius Episcopi aut Archiepiscopi, sed iuris & legum. Si quis gravari se sententia Episcopi putet, appellare ad Archiepiscopum potest. Quod si etiam sententia Archiepiscopi iniqua videatur, ad delegatos regie maiestatis iudices in causis Ecclesiasticis concessum est pronocare.] An hæc sunt eorum, qui potestatem Apostolicam, ad solum docendum restringunt. Ecce quam multa illis permittit, imo imponit Adrianus Saravia, ipse rex & proceres regni, quæ alii negare solent. Quid autem est, quod addi possit, nisi ut ad vitandum schisma vno sint sub capite, quod etiam prouiderunt reges, cum se caput visibile Ecclesiarum suarum constituerunt.

Interpretatio scripturae ad clauem pertinet.

§. 4. Clauis non prædicandi tantum Euangelii, soluendi, ligandi, sed etiam scripturam interpretandi continent facultatem. Non enim potest Euangelium hite annunciari, si non est vlla nisi flexibilis, & quæ falli ac fallere potest auctoritas, qua præcones diuini verbi nitantur. Cum enim inter tot Iudæorum calumnias, gentium irrisus, hæreticorum errores, Petri veritas explicationis scripturarum tenenda sit, idque celo aperiendo maxime necessarium sit, tam salubrum Christum potestate instruere debuit. Si enim clauis sententiæ caret, si eius sententia ambigua est, clauem regni celorum, non nisi ex parte accipit. Quid autem doctrinæ boni præfusus aliud continet, nisi scripturam, & genuinum eius, ac germanum illius sensum, qui propria interpretatione non colligitur, sed Spiritus sancti inspiratione. Nec in prima illa duntaxat Ecclesia hoc necessarium fuit: sed multo magis post mortem Apostolorum, cum insurrexerunt lupi rapaces, & circa extrema tempora, cum abundabit iniquitas, & refrigeret charitas multorum. Clarissime id nobis Augustinus, de utilitate credendi. Quoniam Christum ipsum quomodo apparere hominibus voluit, qui istis etiam vulgaribus oculis visus esse predicatur, ego non vidi, quibus de illo crediderim, ut ad te iam tali fide præstratus accedam, nullis me video credidisse, nisi populorum atque gentium confirmata opinio, ac fama admodum celeberrima. Hos autem populos Ecclesia Catholica mysteria vsquequaque occupasse. Cur non igitur apud eos potissimum diligentissime requiramus, Quid Christus præceperit, quorum auctoritate commotus, Christum aliquid vtile præcepisse credidi? Tunc mihi melius expositoris es, quid ille dixerit, quem fuisse aut esse non putarem, si abste (solum) mihi hoc commendaretur credendum? Hoc ergo credidi. Ut dixi, fama, celebritate, consensione, vetustate, roborata. Vos autem & tam pauci, & tam turbulenti, & tam noui, nemini dubium est quin nihil dignum auctoritate proferatis. Quæ igitur ista tanta dementia est? Illis (Catholicis) crede Christo (seu scriptura) esse credendum & a nobis disce quid dixerit. Cur obsecro te? Nam si illi deficerent, nec me quicquam docere possent, multo facilius mihi persuaderem, Christo non esse credendum, quam de illo quicquam, nisi ab illis, per quos et credidissimè, discendum. &c. Et infra rursum: cohibe tandem (& hæretice) pertinaciam, & nescio quam indomitam propagandi nominis libidinem: & mone potius, ut huius multitudinis primates queram, & queram diligentissime ac laboriosissime. Ut ab his potius de his literis aliquid discam, qui si non essent, discendum omnino esse nescirem. Tu vero in latebras tuas redi, nec quicquam insidiare, sub nomine veritatis quam conaris euadimere, quibus auctoritatem ipse concedas. Ita Augustinus contra Manichæos, nos contra Lutheranos.

Inter tam varia documenta à celo auocantia, inter tot errores, & laceratum omni improbitate non modo scripturae sensum, sed etiam textum, opus est au-

coritate, quæ tanquam diuina clauis veritatis ostendit pandat. Hæc Petro promissa est & data, cum peculietis illi gregis vniuersi cura commissa est. Hæc data est in suo principe toti Ecclesiæ, ut ab ipso videat sensus scripturarum aperiri & Pseudoprophetas fugiat. Puerilia porro sunt, quæ Wittakerus, Hunnius, Sibaudus in contrarium obiciunt, & à nostro Iacobo Gretsero doctissime refutata in defensione, l. 3. c. 6. Bellarminus de verbo Dei. Et in appendice ad 3. lib. Bellarminus contra Rullum, qui imperitissime negabat, ius, auctoritatemque, controuersias decidendi, scripturaeque interpretandi clauem esse. Manet certe argumentum ferreum & adamantinum Iacobi Gretseri in Colloquio Ratisbonensi propositum: Omnis iudex iudicat dicere sententiam, ut altera pars euidenter sciat, se causam obrinuisse, quantum est ex parte huius iudicis, altera, se iudicasse causam, siue iuste, siue iniuste. Sed sacra scriptura, & Spiritus sanctus loquens per hanc scripturam, illud non potest ex sua parte. Ergo non est iudex: Et illud est ferreum argumentum & adamantinum, quod non soluitur in æternum. Nec responsio Hunniana, quicquam ad rem facit. Spiritum sanctum ita obligare animum alterius partis, ut vicisse se credat, alteram in extremo die iudicii cognoscatur. Hoc enim non est controuersis finem imponere sed fodere, debet enim reus, qui causa cadit, agnoscere se cecidisse, si vni parti non indicat, nisi in die iudicii, non igitur scit ante illum diem, nec scire potest, quia iudex taceat, & causam suam integram esse putat, donec sententiam audiat, quod non fit nisi extremo die. Quanta esset Reipublicæ perturbatio, si in causa ciuili iudex Victori patri sententiam declararet, qua, illa se causam obrinuisse euidenter sciret, Victori nihil indicaret, sed differret ad extremum diem iudicii? Quomodo victa victrici crederet, si illa diceret se obstrictam in corde de victoria sua, alteram partem in extremo iudicii die sententiam? Itaque ad priuatum Spiritum nos reuocet, & cum auctoritate Ecclesiæ scripturam interpretantis tollunt, ipsam scripturam enervant. Cur enim scripturam hoc indicare existimas? Quia, inquit, Spiritus sanctus obligauit me de certitudine in corde meo. Vnde scis corpus Christi esse omnipotens, humanitatem eius omnipotentem? Quia hunc sensum esse scripturae Spiritus sanctus obligauit in corde meo, ad Spiritum igitur priuatum omnia reuocantur & ille est iudex, seu idolum vniuersusque.

§. 5. Caluinus solutionem sola peccatorum remissione definit. Respondeo. Soluere & ligare, habere clauis, amplius est, quam remittere, vel retinere peccata, nam est etiam imperare, excommunicare, sacramenta conferre, ut iam ante ostendi. Quod de verbo reconciliationis habet, suo loco exponetur, non enim sola concio reconciliat, sed fides, spes, poenitentia charitas, quæ ex concione gratia adiutrice consequuntur.

Quid vero collatum est Apostolis, si retinere peccata, est declarare eos, qui sunt obstinati, æternis poenis mancipandos. Hoc scriptura, hoc mulier, hoc quilibet fidelis facit. Fide enim credendum est, omnes obstinatos in peccato perituros, si vero tantum soluta denunciant, iam ergo ante in cælo soluta erant, non ergo in cælo soluitur quod ille soluit in terris, sed è contrario, quod in cælo solutum erat, illi declarant solutum in terris, inuertunt igitur sententiam Christi dicentis, Quod solueris super terram, erit solutum & in cælo. Hunc errorem etiam detestantur Caluiniani, in Anglia plerique, qui Putitani non sunt. Queritur magis opere Adrianus Saravia lib. de Variis Ministrorum Evangelii gradibus, primum tolli, & veterem ordinem seruandæ discipline necessarium. Et homines sæculi ita comparatos, ut totum Ecclesiæ ministerium ad nu-

ad nodam Euangelii prædicationem redactam cupiant. in præfat. Videatur & c. 4. ubi de diuersa potestate Apostolorum, & 70. discipulorum rem multis exponit.

QVÆSTIO II.

Cui Clauēs data sūt?

A Deo ex natura sermionis clara sententia est, vt ante nostri temporis hæreses nemo dubitaret. Christus enim caute, circumspecte, & quasi legum formulis, rem ita pronunciauit, vt nulla apparere posset occasio dubitationis. Tu es, inquit, Petrus, tu es filius Iona, tu beatus, tibi nō caro & sanguis reuelant. Tibi Petro, filio Iona, beato, à patre reuelationem habenti, tibi, inquam, dabo clauēs regni cælorū. Petro igitur si non dedit, sed alteri, quid sincere. Vere, literaliter, in scriptura nobis exponitur? An Petrus hæc audiens fiebat sibi non dandum, quod daturum dicebat Christus? Et vnde hoc sciebat? an sermonem parabolæ esse putabat, an non cum dixit: *Vade post me Satana, diuitem Petro increpanti, & beatus es, non dictum est Petro capienti?* Quorsum tandem illa verba. Erego dico tibi? Nonne Petro illa dicta sunt?

§. 1. Acceperunt quidem & alii clauēs, sed non eo modo quo Petrus. Aequales erant quæ Apostoli, sed Petrus caput, vt schismatis tolleretur occasio. atq; hoc est quod ait Hilarius, Petrum confessione sua locum supereminentiorum meruisse. Non modo illa est Catholicorum, sed etiam aduersariorum multorum sententia. Adrianus Sarania, *Petrum præfuisse Apostolos dum Ierosolymam intrant.* Pag. 85. [Quod ad Apostolos attinet qui simul aliquamdiu Ierosolymis vixerunt, certū est Dominum non fuisse creatos vt simul eodem loci, siue regionis vnius, siue vrbis manerent: quam ob rem collegio aliq̃ue præfici nihil necesse fuit. Tamen quādiu simul vixerunt Ierosolymis, vnumquemque, piam tunc præfuisse collegio duodecim Apostolorū, non est absurdum: quod cum obstinatius negatur, nihil bonaculæ contra Romanum Episcopum iuuatur. Quis vquam conuentū vidit aut ceterum conuenisse, in quo non aliquis præficeretur, qui quæ agenda essent proponeret, & sententias rogaret, atque suffragia colligeret? Quod etiam si Petro delatum fuisse à collegio Apostolico, cum præficus Patribus dicamus, nil ea re caule Romani Episcopi datur, vnde suam tyrannidem abiliat: fuit enim hoc in Petro temporarium, & dispositum Apostolis finitum.]

§. 2. Contra illa tam clara, tamen calumnia inuenit objectionem. *Ecclesia inquit illa data sunt, cuius pernam gerebat Petrus, Petro data non sunt.* Calvin. l. 4. Instit. c. 6. §. 5. Lutherus de potestate Papæ. Vide Danæum, Wittak. Sulinum Iunium. Ecclesia sine dubio data sunt, quia illi, qui Vicarius Christi futurus erat, promissa & data sunt, qui ipse Ecclesiā representabat, tanquam Vicariū, & aspectabile, post Christi assumptionem, caput Ecclesiæ commodis, & salutis eorum hoc, quod promittit Dominus, datum est: sed datum est in Petro, & per Petrum, sic cum Apostolis dictum est: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata remissa sunt, & quorum retinueritis retenta sunt.* Data est illa potestas Ecclesiæ, sed data est tamen Apostolis, cur non ergo Petro datum est, quod hic promittitur? Quamuis autem Petrum Ecclesiæ typum gessisse concedamus, non tamen ideo ille non accepit, quod daturum se Christus appromissit. Tibi dabo, inquit, Dominus, non dicit Ecclesiæ dabo, vt illa tibi det. Nam postea ipse Petro ipsi dedit, non dedit Ecclesiæ, vt Petro ipsa porrigeret. *Pascite oues meas,* inquit, *pascite agnos meos.* Et cum Apostolis dixit: *Accipite Spiritum sanctum, &c.* nō dedit Ecclesiæ seu ouibus, vt pastores ipsæ instituerent ac potesta-

tem donarent, sed ipsis Apostolis. Imo si totius Ecclesiæ personā sustinuit, & hæc accepit, ipse certe primario accepit, non enim legitur ab Ecclesia constitutus erat, vt cum nunciis mitetur, vt nomine Domini feodum accipiat, nec enim illi dicitur: Tibi dabo feodum, sed Domino tuo. Calvinus sui erroris parum est memor: in Harmonia enim docet, iam agere de publico munere Christum, hoc est de Apostolatu. Petro ergo clauēs datae sunt: nam illi datus Apostolatus, vt eo munere & dignitate fingeretur, & sese, ac gratiam collatam Ecclesiæ impenderet. Nam Apostolatus non est datus proprie Ecclesiæ, cum Apostolus, hoc est legatus sit ad Ecclesiā Petrus, sed dicitur datus Ecclesiæ per Petrum, quia illius vilitati seruit. Contra veritatem tamen obstreperunt. *Possunt hanc promissionem Apostoli adhuc dubitare, quia eorum videretur esse maior.* at si hoc loco Petrum principem constituit, ambitiosa contentio causa sublata erat, sed neque Christus illi respondet: *Petrus esse principem, sed humilitatis admonet.* De lite illa Matth. 18. Marci 9. Luc. 9. & 22.

Respondeo. Apostolos nō ignorasse aliquem fore maiorem ceteris, nec hoc in quaestione venisse. Sed quis ad hoc fastigiū euahendus esset, nec Christus hoc repudiat, sed qualem esse vellet maiorem, describit. *Qui maior est in vobis, fiat sicut minor, & præcessor, sicut ministrator.* Cur autem de Petro non intellexerunt? Respondeo. Ipsos vtique intellexisse, Petro dari principatū, & idcirco disputasse, ex ea enim suspitione contentio nata videtur. Interim dum Petrus Satanas appellatur, dum in Ioannem propensior animus ostenditur, dubitare ceperunt, nec forte verba Christi, vt rudes erant, satis expendunt. Et profecto plurima quæ clare & diserte dicebantur, non atenderunt, non intellexerunt. Si ex duobus discipulorum de verbis Christi facienda est coniectura, negandum etiam fuerit Dominum de sua eos passione præmonuisse. *Ipsi enim nihil horum intellexerunt.*

§. 4. Obiiciunt tamen Petro. Si clauēs Petro datae sunt, quo illo mortuo peruenerunt? si perierunt, nemo iam soluitur: si in ecclesia manserunt, Ecclesiæ igitur datae sunt, & illa successori donat. Vnde enim ille habet?

Respondeo. Facile esse dissolutionem nodi vulgaris. Petro moriente illius potestatem, quæ illi singularis erat, interire, electo successori rursus eam à Christo conferri, non noua lege, sed veteri instituto. Vicarii morte eius potestas desinit, alteri eadē à rege confertur. Hinc Danæi, Pouelli, Wittak. Satlinii, Iunii securilia, & familia facile redarguntur. Danæus suspicatur clauēs mortuo Petro ad Christum reuolare. Wittak. Christū Petro clauēs dare, Petrum Christo, Papæ Christum, Christo Papā succedere. Quis Christum vidit clauēs tradere? Nos vno verbo Huterionibus istis respondeamus, clauēs esse semper penes Christum, vt patrem familias, penes Pontificem, vt Oeconomum supremū, eo electo ex instituto à Christo conferri illi clauēs, hoc est, potestatem ex prima promissione, nec Petro Christus per Angelos misit clauēs, sed verbo suo dedit: quod si omnes habent clauēs in Ecclesia, & vno ministro mortuo alius substituitur, apud quos residebunt clauēs? an in toto cætu? at plures sunt scæminæ, immo nō credentes, qui non sunt in eorum Ecclesia, vt dicunt. Quando autem clauēs accipiunt singuli? quomodo prædicanti conferunt? Non esse in Ecclesia, sed penes Episcopos, docet Adrianus Sarania. Nam docet ille ab Episcopis ordinatos Presbyteros, & oblatos posse reici ab Episcopis. Pares omnes fuisse Sulinus probat. Christus misit discipulos, sicut ipse missus est à Patre. Ioan. 20. at ipse missus est cum amplissima potestate, eos igitur eadem potestate misit.

Respondeo. Iam nimio paritatis studo illum, quod hæreticis necesse est, in blasphemiam reuolui.

Si eo-

Adrianus Sarania
de
Euangelio
Cap. 16

Clauis no-
uus Ponti-
fex à Chri-
sto accipit.